

Summary

An archaeological excavation conducted in connection with the construction of a cycleway in Uničov, within the cadastral area of Dolní Sukolom (Olomouc District), uncovered two cremation graves of the Lusatian culture, with the cremated remains deposited in ceramic vessels.

Marek Kalábek

Valtrovice (okr. Znojmo)

„Weinzierl“, „Theilungen“, parc. č. 1125/1.

Starší doba bronzová, únětická kultura. Sídliště. Skupina/síť sond. Záchraný výzkum. AMČR: M-202503922.

Lokalizace: WGS-84: 48.7893908N, 16.2267908E

V průběhu roku 2025 probíhaly v jihovýchodní části extravilánu, těsně přiléhajícímu k okraji obce výkopové práce související s budováním inženýrských sítí pro plánovanou satelitní výstavbu (Rožnovský 2026). V první fázi byla provedena v trase budoucích pozemních komunikací hrubá skrývka ornice. Během archeologického dohledu bylo v podorniční vrstvě zachyceno velké množství nálezů, především keramických střepů. V místech s největšími koncentracemi artefaktů byly položeny archeologické sondy, ve kterých se nám podařilo zachytit celou řadu zahroubených objektů, především zásobních jam. V některých případech byly nevelké sídlištní jámy zahroubeny pouze do kulturní vrstvy. Během sondážního výzkumu se podařilo získat poměrně početný soubor movitých archeologických nálezů, v němž výrazně převažuje keramický materiál. Obsáhla je také kolekce kamenné štípané industrie. Všechny zkoumané objekty datujeme do období únětické kultury. V druhé fázi stavebních prací byly v prostoru hrubé skrývky vedeny liniové výkopy inženýrských sítí (kanalizace a vodovod). Archeologický dohled probíhal průběžně v návaznosti i na tyto výkopové práce, nicméně již s negativním výsledkem.

Literatura

AMČR: Záznam M-202503922 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202503922>.

Rožnovský, D. 2026: *Výstavba IS pro RD Valtrovice – Lokalita Východ*. Rkp. nálezové zprávy M-TX.202600099. [cit. 2026-04-09].

Uloženo: Archiv nálezových zpráv Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i. DOI: 10.60585/M-TX-202600099.

Dostupné také z: <https://doi.org/10.60585/M-TX-202600099>.

Summary

During a rescue archaeological excavation in the cadastral area of Valtrovice (Znojmo District), several subsurface features of the Únětice culture were investigated. These pits yielded a relatively large assemblage of pottery as well as a collection of chipped stone artefacts.

David Rožnovský, Jana Bauerová

Velký Týnec (okr. Olomouc)

Hradisko, parc. č. 840.

Kultura popelnicových polí. Výšinné sídliště. Povrchový sběr. Průzkum. AMČR: M-9002603A.

Lokalizace: S-JTSK: -540273.64, -1127307.87; -540245.14, -1127259.11; -540147.62, -1127275.74; -540194.63, -1127333.12

V dubnu roku 2018 provedli pracovníci Národního památkového ústavu, ÚOP v Olomouci P. Šlězár, K. Faltýnek a J. Novák povrchovou prospekci na lokalitě Hradisko na katastru Velkého Týnce a Čechovic (SAS). Prospekce proběhla v partnerské spolupráci v rámci projektu NAKI II „Moravské křižovatky“ a byla zaměřena na průzkum vytipovaných výšinných poloh ve vztahu k historickým komunikacím (Vránová 2026).

Lokalita se nachází na jednom z vrcholů jižního konce Nízkého Jeseníku, konkrétně na hraně, kdy jeho část Tršická pahorkatina přechází do plošší krajiny Středomoravské nivy. Nejblíže vodotečí je potok Týnečka, který protéká cca 370 m severním směrem, pod úpatím kopce. Nadmořská výška se v místě nálezů pohybuje v rozmezí 292–299 m. Lokalita leží na vrcholové plošině kopce zvaného Hradisko.

Během prospekce byl nalezen nepočetný soubor movitých artefaktů (zlomky keramiky a mazanice). Materiál byl selektivně sbírán na ploše s povrchem mírně narušeným mechanizací při odstraňování náletových dřevin a v místech přirozené bioturbace – čerstvé krtince. Keramiku lze datovat do období doby bronzové, pravděpodobně do období popelnicových polí. Přesnější datování není možné vzhledem k absenci charakteristických znaků na keramice.

Zájem o tuto lokalitu spadá již do 80. let 19. století, kdy členy Vlasteneckého spolku muzejního v Olomouci J. Havelku (1885, 108) a V. Houdka (1888, 157) zaujala svou výraznou polohou i názvem. Svou pozornost jí ve 30. letech 20. století věnoval i I. L. Červinka (1930, 90–91). Ve svých článcích hovoří o zbytcích hliněných valů špatně čitelných v terénu, které jsou dále rozorávány, a také o nálezech v ruce vyráběné keramiky na polích pod vrcholem Hradiska. Všichni zmínění autoři datují lokalitu Hradisko do období středověku. Hliněné valy dnes již nejsou na lokalitě patrné.

Výše uvedené zmínky sice naznačovaly existenci pravěkého či raně středověkého osídlení této polohy, ale až výsledky povrchové prospekce z roku 2018 přinesly jednoznačné potvrzení lidských aktivit v těchto místech, a to minimálně v době bronzové.

Literatura

AMČR: Záznam M-9002603A [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-9002603A>.

Červinka, I. L. 1930: Zapomenuté hrady a tvrze moravské. *Časopis Vlasteneckého muzejního spolku v Olomouci* XLIII, 84–94.

Havelka, J. 1885: Vlast naše za pravěku slovanského (pokračování). *Časopis Vlasteneckého spolku muzejního v Olomouci* II(7), 105–111.

Houdek, V. 1888: O staroslovanských hraděch (dokončení). *Časopis Vlasteneckého spolku muzejního v Olomouci* IV(16), 154–161.

SAS: Vitula, P. 1997: Velký Týnec – Hradisko, Na Kalvárii – Území s archeologickými nálezy [online]. In: *Informační systém o archeologických datech. Státní archeologický seznam ČR*. © 2026 Národní památkový ústav. Datum aktualizace 08. 06. 2023. ID_SAS 27539, poř. č. SAS 25-11-21/5. [cit. 2026-04-14]. Dostupné z: <https://isad.npu.cz/velky-tynec-hradisko-na-kalvarii-27539>.

Vránová, V. 2026: *Nálezová zpráva o povrchové prospekci Velký Týnec – ulice Zámecká; trať Hradisko* Rkp. nálezové zprávy M-TX-20260010. [cit. 2026-04-09]. Uloženo: Archiv nálezových zpráv Národního památkového ústavu – Územního odborného pracoviště v Olomouci. DOI: 10.60585/M-TX-202600101. Dostupné také z: <https://doi.org/10.60585/M-TX-202600101>.